

Syyskuu 2009 87.vsk

POIJÄRVI & KUOKKANEN

Maailmanmatkailua roots-tasolla

Teksti: Pekka Raittinen Kuvat: Kimmo Tähtinen

Muusikkopariskunta Ninni Poijärvi ja Mika Kuokkanen tapasi vuosituhaten alussa kiertueella. Heitä yhdisti heti innostus amerikkalaisen roots-musiikin eri muotoihin. Nykyisin pariskunta keikkailee yhdessä eri kokoonpanoissa kotimaassa ja tekee ruohonjuuritason keikkamatkoja ulkomaille alan verkostoissa. Mutta kuinka sopivat yhteen muusikkous, maailmanmatkailu ja parisuhde?

”Yhdessä keikkailu sopii meille, koska jos oltaisiin eri kokoonpanoissa, ei nähtäisi toisiamme koskaan”, taustoittaa laulaja-kitaristi-lauluntekijä **Mika Kuokkanen** parisuhteen ja musiikin tekemisen kemian. ”Ja kun lauletaan yhdessä stemmoja ja ollaan monessa jutussa mukana, se on myös tosi nopeaa, koska tunnetaan toisemme.”

”Ei myöskään ole sellaista kynnystä sanoa toiselle, jos joku juttu ei musiikillisesti toimi”, kumppani laulaja-viulisti-hanuristi-lauluntekijä **Ninni Poijärvi** komppaa. ”Vaikka voi siinä tietysti vähän kuohahtaakin, mutta se menee melko nopeasti ohii.”

”Jos tehdään vaikka tilaustyötä, niin tilaa-jakin säästää siinä aikaa kun juttu saadaan tehtyä joutuisasti!” Kuokkanen innostuu. ”Monesti me saadaan vapaat kädet esimerkiksi sovittaa stemmat. Myös keikkatilanteessa, missä pitää hypätä nopeasti kehiin, sitä tietää suunnilleen missä mennään.”

”Kotona tapellaan ja muuten ollaan sitten ammattilaisia!” Poijärvi summaa.

Muun muassa a cappella -yhtye Club For Fiven riveissä uraa tehnyt Ninni Poijärvi on julkaissut kolme suomenkielistä soololevyä. Näistä tuorein, vuonna 2008 ilmestynyt *Virta* äänitettiin legendaarisen The Band -veteraanin **Levon Helmin** studiolla Woodstockissa Yhdysvalloissa.

Kuokkanen taas on julkaissut KKane-

nimikkeellä kaksi englanninkielistä soololevyä, joista viimeisin *From the Eastwing* ilmestyi niin ikään viime vuonna. Lisäksi pariskunta on keikkaillut muun muassa **J. Karjalaisen** Lännen-Jukka String Bandin ja suomalaisen juurimusiikin all stars -kokoonpano Hoedownin riveissä.

Viulu käy kevyeenkin

Espoossa kasvaneelle Ninni Poijärvelle musiikki oli pienestä pitäen luonnollinen asia, koska molemmat vanhemmat ovat orkesterimusiikoita. Nelivuotiaana hän valitsi itselleen instrumentiksi viulun, koska kaikki muutkin perheenjäsenet soittivat jotain.

”Ei kai minulla koskaan kauhean vakavasti ole ollut muuta vaihtoehtoa ammatinvalinnaksi mielessä kuin musiikki. Olen ehkä jopa saattanut mieltää sen niin kuin automaattisena juttuna”, Poijärvi analysoi. ”Toisaalta viulunsoitossa tajusin kai jo melko varhaisessa vaiheessa, etten tule ikinä olemaan niin ahkera ja määrätietoinen, että minusta tulisi ainakaan mitään klassista huippuviulistia. Olen kai jo siitä lähtien ajatellut, että minulla on enemmän lahjoja laulajana.”

Musiikkiluokkauran ja viulutuntien jälkeen Poijärvi meni Sibelius-lukioon ja sitä kautta Sibelius-Akatemian musiikkikasvatuksen osastolle. Muusikon ura urkeni monen onnenkantamoisen kautta.

”En ole koskaan valmistunut Akatemiasta. Suoritin siellä lähinnä musiikkiaineita, kasvatusaineiden jäädessä vähemmistöön. Laulun puolella olen aina suuntautunut enemmän kevyeen musiikkiin, ja juuri J. Karjalainen on ollut teinistä asti esikuva suomalaisten laulutekijöiden joukossa. Kuitenkin vasta juurimusiikista innostuttuani ja Mikan tavattuani tajusin, että myös viulunsoiton voisi yhdistää kevyempään musiikkiin.”

Juvalla Etelä-Savossa kasvanut Mika Kuokkanen tuli Helsinkiin Oriveden Opiston ja Jyväskylän kautta, jossa myös hän opiskeli musiikkikasvatusta. Musiikin lisäksi hän

harrasti jääkiekkoa ja olisi voinut päästä maalivahdiksi nuorten maajoukkueeseen, mutta hän valitsi musisoiminnin.

”Sain ensimmäisen kitaran viisivuotiaana, ja ensimmäiset omat ’levyni’ olivat Beatlesin, Rollareitten ja Crazy Cavanin c-kasetit Fazerin musiikkiklubista yhdeksän markan yhteishintaan. Pidin muuten sekä rockabillystä että uudesta aallosta, mikä oli pienellä paikkakunnalla vaikeaa, koska siihen aikaan olisi pitänyt valita jompikumpi puoli.”

Suuri juuriherätys

Mika Kuokkanen sanoo, että lauluntekeminen on aina ollut hänellä musiikissa keskeisin asia. Esikuvaksi muodostui esimerkiksi **Jackson Brownen**, **Tom Waitsin** tai **Guy Clarkin** edustama laulaja-lauluntekijä-genre. Tätä kautta löytyi koko juurevemmän amerikkalaisen musiikin traditio, jonka taustoihin ja tyyliin Kuokkanen on sittemmin uppoutunut syvästi.

”Jyväskylän-kautenani 90-luvulla musiikkillinen kotini ja kouluni oli myös kaupungin keskustassa sijaitseva ravintola Jazz Bar, nykyinen Poppari, ja sen jamiillat monta kertaa viikossa. Jyväskylässä on vain yksi pääkatu, ja kun sitä pitkin kävelevät kaikki illan aikana, niin menoon tempautuu mukaan. Homma ei ole niin eriytynyttä eri genrejen soittajiin kuin Helsingissä. Siinä oppi heittäytymistä.”

Helsinkiin Kuokkanen tuli 1998. Osa nykyään pääkaupungin musiikkipiireissä pyörittäjästä kasvoista on kuitenkin hänelle tuttuja jo Jyväskylän tai Oriveden ajoilta. Vuosituhannen vaihteessa Kuokkanen vaikutti **Harri Ala-Kojolan** ja **Muta Mannisen** kanssa Helsinki-Texas-kokoonpanossa sekä **Sami Saaren** kanssa Dirty Harry's Rock'n'Roll Big Bandissä, joka soitti nimensä mukaisesti 50-luvun rokkia isolla kokoonpanolla.

Toisensa Kuokkanen ja Poijärvi kohtasivat jälkimmäisen *Viideltä*-soolodebyytin sessi-

”Kotona tapellaan ja muuten ollaan ammattilaisia.”

oissa vuonna 2000. Poijärvi kertoo innostuneensa enenevässä määrin amerikkalaisesta juurimusiikista 90-luvun lopulla **Gillian Welchin** ja *O Brother Where Art Thou* -elokuvan ääniraidan inspiroimana. Kuokkanen esitteli yhteisellä keikkamatkalla hänelle lisää tätä maailmaa äänitteiden välityksellä ja sinetöi täten roots-herätyksen.

”Musiikkimaailma meni 90-luvun aikana yleisesti ottaen aika koneelliseksi”, Poijärvi toteaa. ”Kiinnostus roots-musiikkiin oli tavallaan vähän vastareaktiota siihen, että nyt pystytään korjaamaan kaikki virheet musiikista. Luonnehtisin kiinnostustani tähän musiikkiin jopa ‘hurahtamiseksi!’”

Appalakeilta Juttutupaan

Pojjärven ja Kuokkasen tyylillisiksi esikuviksi ovatkin kohonneet muiden muassa aviopari **Julie** ja **Buddy Miller**, jotka yhdistävät levytyksissään kantrin ja irlantilaisista kansansävelmistä lähtevän vanhemman amerikkalaisen perinteen nykyaikaiseen rock-estetiikkaan. He ovat myös tutkineet valkoisen amerikkalaisen folk-musiikin ja kantrin juuria, ”old time” -genreä, jonka

pohja syntyi Appalakkien vuorialueella, Yhdysvaltain itärannikolla.

”Irlantilaiset siirtolaiset olivat eristyksissä tällä alueella, ja tämä musiikki syntyi heidän musiikkinsa pohjalta”, Mika Kuokkanen taustoittaa. ”Myöhemmin samalta pohjalta syntyi ’bluegrass’, mutta ’old time’ viittaa yksinkertaisempaan, pelimannihenkiseen, yhteissoittoon perustuvaan jokamiehen musiikkiin. Materiaali on osittain samaa, mutta old timessa ei ole virtuosimaisia soolo-osuuksia.”

Tärkeä käytännön korkeakoulu roots-musiikissa pariskunnalle on ollut seitsemänhinkinen Hoedown, jossa vaikuttavat heidän lisäksi **Esa Kaartamo**, **Olli Haavisto**, **Jarmo Nikku**, **Masa Maijanen**, **Topi Kurki** sekä luottomiksaaja **Aatsi Nuppola**. Viimeksi bändi julkaisi **Tokelan** kanssa *Honky Tonk Merry-Go-Round* -yhteislevyn 2008.

”Ensin teimme Masan kanssa demoja ja harjoittelimme pari vuotta”, kertoo Kuokkanen. ”Ensimmäinen keikka oli Taidehallissa 2002, ja sillä Olli ja Esa, joita emme oikeastaan tunneneet entuudestaan, olivat vierailijoina. Olli sitten sanoi keikan jälkeen, että itse asiassa hän oli ajatellut niin, että jos keikkoja tulee, niin hän on kyllä mukana. Esa, joka oli sa-

maan aikaan roudaamassa kamojaan toiseen suuntaan, huusi että ’mä kans’.”

Uudelle kokoonpanolle haluttiin myös näkyvyyttä. Kuokkanen muistaa ajatelleensa, ettei bändin soittama musiikki ollut tuolloin kaikkein mediaseksikkäintä, huolimatta nimekkäistä soittajista. Oma klubi tuntui ainoalta oikealta foorumilta.

”Satuin tuolloin soittamaan ravintola Juttutupaan hyvään aikaan. Siellä oltiin etsimässä jotain tämäntapaista lauantai-iltoihin, keskiviikon Rytmihäiriö-jazzklubia täydentämään”, Kuokkanen muistelee. ”Nyt klubia on pidetty pian viisikymmentä kertaa ja kohta seitsemän vuoden ajan kotimaisten huippuvierailijoiden tähdittämänä.”

Australiasta Woodstockiin

Pojjärven omaksi kokoonpanoksi on muodostunut trio Kuokkasen ja Olli Haaviston kanssa. Tällä kokoonpanolla pariskunta teki ensimmäisen suuren kaukomatkinsa Australiaan lämmitellen ja säästäten tasmanialaissyntyistä laulajatar-lauluntekijä **Audrey Auld Mezeraa**, jonka he olivat aiemmin tavanneet kotimaassa.

”Kiersimme siellä syksyllä 2006 lähes kaikki suuret kaupungit ja tutustuimme paikalliseen musiikkimaailmaan”, kertoo 80-luvun lopulla kengurumaassa vaihtopilaana ollut Kuokkanen. ”Australiassa kantri on tosi iso juttu, ja vanhemman tyylin niin sanotusti puritaanikantri on siellä vähän vanhempien ihmisten juttu, niin kuin Amerikassakin”, Poijärvi taas kertoo. ”Mutta löytyy sieltä myös oma rockvaikutteisen outlaw-kantrin perinteensä, jota edustaa esimerkiksi suosittu **Casey Chambers**.”

Kuokkaselle reissu poiki yhteistyötä myös laulun tekemisen parissa, sillä hän tutustui siellä Mezeran vanhaan ystävään, runoilija ja tekstintekijä **Terry McArthurin**, joka on vaikuttanut australialaisissa musiikkikuvioissa 70-luvulta lähtien.

”Puhuimme tuolloin laulujen tekemisestä yhdessä, ja hän antoi sähköpostiosoitteensa, mutta tietenkin hukkasin sen. Löysin hänet kuitenkin uudestaan MySpacen kautta, ja hän lähetti minulle tekstinsä. Teimme ensin yhteistyötä netin välityksellä,

”Kiinnostus roots-musiikkiin oli vastareaktiota siihen, että nyt pystytään korjaamaan kaikki virheet musiikista.”

tänä vuonna hän kävi Suomessakin, ja nyt ’katalogissamme’ on jo yksitoista biisiä”, Kuokkanen kuvaa nykyajan verkottunutta työskentelytapaa.

Verkostoitumista tapahtui myös Amerikan-reissulla Woodstockiin Levon Helmin studioille syksyllä 2007, jolloin äänitettiin Poijärven ja **Eero Raittisen** levyt. Yhdistävänä linkkinä tässä tapauksessa toimi rumpali-tuottaja **Janne Haavisto**, joka myös julkaisi molemmat levyt yhdessä **Muffe Halla-ahon** kanssa pyörittämällään MuFarang-levymerkillä.

”Levon Helm on ihana; hyvin nöyrä, edelleen äärettömän kiinnostunut musiikista ja ihmisistä”, Ninni Poijärvi kuvailee The Bandin legendaarista voimahahmoa. ”Hänessä maanläheisyys yhdistyy tiettyyn

suuruuteen, eikä hän kumartele ulkoisia asioita. Tulee keikallekin tuulihousuissa.”

Tähtihetkiä ja kotikonsertteja

Woodcockin matka poiki taas yhteistyötä kansainvälisissä roots-piireissä, sillä suomalaismuusikot tutustuivat paikan päällä myös Helmin tyttäreen **Amy Helmiin**, joka on muun muassa tuottanut isänsä comeback-levyn *Dirt Farmer*. Yhteistyö johti uusiin levyprojekteihin, kun Poijärvi ja Kuokkanen palasivat vuosi sitten Woodstockiin Helmin studion äänittäjän **Justin Guipin** aloitteesta.

”Siellä tehtiin kahta levyä, joista toinen on Amyn soololevy ja toinen yhteislevymme Ninnin kanssa”, Mika Kuokkanen kertoo. ”Jatkamme näiden tekemistä loppuun asti

Amerikassa tänä syksynä. Soitimme siellä taas viimeksi Helmin Midnight Ramble -tahtumassa, joka kokoaa huippumuusikot yhteen, Ollin ja Amyn kanssa. Levon soitti rumpuja ja lauloi taustoja. Toinen The Band -muusikko **Garth Hudson** yhtyi bändin The Weight -standardiin mandoliinilla ja mukana lauloi myös **Cassandra Wilson**, se oli maalaispojalle melkoinen tähtihetki.”

Varsinaisen ensimmäisen Amerikan-matkansa pariskunta teki J. Karjalaisen Lännen-Jukka String Bandina Suurten järven alueelle Yhdysvaltoihin ja Kanadaan syksyllä 2007. Kutsujana oli Minneapolisin yliopisto. Tämä kiertue sai hieman ansaitsematontakin lööppijulkisuutta yhdysvaltalaisien viranomaisten viisumiparanoian takia, mutta muuten se sujui leppoisasti.

”Ulkomaanmatkamme tapahtuvat hyvin ruohonjuuritasolla ja asumme ja esiinnyimme paljon tuttujen kotona.”

”Kiersimme muun muassa tapaamassa vanhoja amerikansuomalaisia, jotka pitivät Jiin fiktiivistä Lännen-Jukka-hahmoa täysin uskottavana. Myös tältä matkalta saimme paljon kontakteja. Palasimme alueelle syksyllä 2008 ja esiinnyimme myös amerikansuomalaisten Finnfest-tapahtumassa, joka tuolloin järjestettiin Duluthissa, Minnesotassa. Yleensäkin ulkomaanmatkamme tapahtuvat hyvin ruohonjuuritasolla ja asumme ja esiinnyimme paljon tuttujen kotona”, Kuokkanen taustoittaa.

Yhteistyö J. Karjalaisen kanssa alkoi yhteisten tutun, valokuvaaja **Timo Kirveen** esittelynä kesällä 2005.

”Olimme Timon kanssa Fiskarissa lähellä Jiin kesämökkipaikkaa. Soitimme Jiille ja menimme hänen luokseen jammailemaan”, Poijärvi kertoo. ”Jukka myös esitteli meille pitkin yötä uutta Lännen Jukka -materiaalia. Sitten juttua alustettiin keikkailemalla kolmihenkesesti, jo ennen kuin ensimmäinen levy tuli ulos.”

”Homma laajeni myöhemmin niin, että pari vuotta teimme pääsääntöisesti tätä projektia reilusti yli sata keikkaa. Se oli erittäin hauskaa ja kehittävää aikaa, koska kokoonpano on niin riisuttu. Viulunsoittoni on esimerkiksi niiden vuosien aikana kehittänyt enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Sen myötä jätin esimerkiksi nuotit kokonaan pois”, Poijärvi toteaa.

Laskutus mietityttää

Pojärvi ja Kuokkanen kertovat järjestävänsä omat ja Hoedownin keikkansa kokonaan

itse. Hyvänä puolena he pitävät tässä, että koska keikkamyymijien tai managerien välikäsi jää pois, varsinkaan ulkomaankeikkojen hoitamisessa ei synny tilaaajan kanssa turhia väärinkäsityksiä. Myös toisen kanssa asioiden hoitamisesta saa tukea.

”Se on hyvä, koska niin sanottu säätämisaikavaihe ei ole luonnollisinta tässä kummallekaan meistä”, Kuokkanen toteaa. ”Kun päästään reissuun ja keikalle, on taas mukavaa. Olemme varmaan helpompia ihmisiä tien päällä! Siinä on joskus jopa sellaista lomafiilistä. Hotellihuoneessa voi olla ihan niin kuin olisi kotona; on vain siistimpää!”

Säätämisestä saadaan kuitenkin lomaa, sillä Poijärvi ja Kuokkanen olivat tänä vuonna mukana **Kari Tapion Viimeisen pisaraan**-levyllä, ja syksyllä alkaa konserttikiertue, jonka aikana voidaan vain keikkailla. Samantapaisia soituksia stemmalauluihin he ovat tehneet myös **Timo Kiiskisen** ja **Juha Tapion** levyille.

Keikkailemisessa mietityttää kuitenkin nykyisin se, että itse omat keikkansa hoitavan artistin on toimittava tavallaan omana työnantajanaan: laskutettava, käytettävä tilitoimistoa ja maksettava itse työnantajamaksunsa. Aiemmin freelancerina keikkaillessa riitti Poijärven mukaan pelkkä verokortti.

”Palkkiosta jää nykyään vähemmän käteen, vaikka veroprosenttimme ovat pienet. Meillä ei ole firmaa, ja sen takia tämä ihmetyttää”, Ninni Poijärvi sanoo. ”Tämä ei ole pelkästään muusikoiden ongelma, vaan aina kun järjestetään keikkoja, tilaaja ih-

mettelee laskumme suurta summaa. Mutta kun suuremman kokoonpanon keikkalixsa jaetaan jäsenten kesken, niin ei siitä jää hirveästi per henki käteen.”

Myös Mika Kuokkanen näkee työnantajakmaksujen ulkoistamisen freelancereille laajempina ongelmana, joka koskettaa myös keikkoja järjestäviä ravintoloita. Nämäkään eivät välttämättä tajua muusikon joutuvan nyt maksamaan myös työnantajamaksunsa, vaan tuijottavat vain laskun summaa. Ehkä mukana tällaisessa näkemyksessä freelanceiteilijan asemasta ja toimeentulosta on myös ripaus suomalaisen yhteiskunnan perinteistä kulttuurivihamielisyyttä.

”Tämä on päivänpolttava kysymys, jonka toivoisi jotenkin muuttuvan. Freelancereista kun harvat pääsevät lähellekään keskiansioita. Mutta laajemmin ajatellen, esimerkiksi Irlannissa valtio tukee elävää musiikkia veropolitiikallaan ja tietyt keikka-asiat ovat verottomia. Uskoisin itse, että jos tätä puolta vapautettaisiin, ihmiset alkaisivat käydä elävän musiikin paikoissa, ja ne myös tuottaisivat erilaista tulosta”, Kuokkanen toteaa. ■